

Микола Малюга — науковий співробітник відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України, магістр з права, економіки та управління Інституту політичних досліджень Страсбурського університету (2015-16 рр.), сертифікований спеціаліст з французької мови Університету ім. Мішеля Монтеня.

Коло наукових інтересів: асоціальна політика, технології соціальної роботи, регіональна політика, самоєфективність та протистояння професійному вигоранню.

e-mail: mykola.malyuga@gmail.com

ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0003-2054-7444>

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-2-21-28>

УДК 37+31+314(477):06.392

CHILDFREE: НОВИЙ СТИЛЬ ЖИТТЯ ТА ВИКЛИК ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

У статті розкрито сутність поняття «чайлдфрі» як вільно обраний стиль життя, що виключає у послідовників руху наявність дітей та бажання стати батьками. Наведено визначення понять щодо представників «чайлдфрі», «чайлдхейтерс» і «чайлдлісс», а також охарактеризовано їхню життєву позицію щодо батьківства. Акцентовано увагу, що рух чайлдфрі поповнюється новими послідовниками у всьому світі, а також в Україні. Поміж українців кількість добровільно бездітних із року в рік тільки зростає. Все більше українців, як жінок, так й чоловіків, свідомо вирішують не бути батьками, але точні цифри навести досить складно, оскільки не виявлено в науковому дискурсі спеціальних досліджень. Крім того, офіційні статистичні дані щодо кількості послідовників руху чайлдфрі в Україні наразі відсутні. Порушено проблему сім'ї як джерела захисту й впливу на формування сімейних цінностей українців та можливі наслідки впливу руху чайлдфрі на соціально-культурну, моральну та демографічну сфери в Україні. Висвітлено статистичні дані щодо факторів зменшення кількості населення в Україні в сучасних умовах ризиків та невизначеності.

Ключові слова: чайлдфрі; добровільна бездітність; нуклеарна сім'я; усвідомлене (не)батьківство; бездітна родина або конкубінат; хвороба постіндустріальних країн; економічно «вимушена бездітність».

Постановка проблеми. Сучасне суспільство завдяки всесвітній глобалізації як об'єктивної закономірності розвитку людства постійно трансформується. Цей процес є неминучим й відбувається одночасно у всіх сферах людської життєдіяльності та абсолютно не зважає на державні кордони, національність, сталі вікові традиції тощо. Окрім того, з першої чверті ХХ ст. й дотепер сучасному суспільству притаманні цінності індивідуалізму та самореалізації. Сучасне постіндустріальне суспільство прийшло до того, що людина повинна мати можливість самостійного та свідомого вибору. Сьогодні особистість вільна у виборі професії, політичних поглядів, стилю життя, побудови свого унікального життєвого шляху, сексуальної орієнтації, партнера/рів, хобі, приєднання до певної субкультури тощо, тобто людина отримала більше прав і свобод для реалізації себе у житті. Але разом з цим, сучасне суспільство можна сміливо назвати «суспільством гедонізму та консюмеризму», бо часто відбувається споживацьке ставлення з боку людини до природи, інших людей, речей, грошей та інших необхідних ресурсів й потреб, йде постійний пошук вигоди й задоволення особистих потреб. Ідея про те, що отримання фізичного задоволення від життя є найвищим благом й головною

- Visnik natsionalnogo tehnicnogo úniversytetu Ýkraïni «Kíivskii politehnicnii instytút». 2012. URL: http://socio-journal.kpi.kiev.ua/archive/2012/2/2_2012.pdf (Data zvernennia 26.02.2019).
12. Shapoval A. «Chaild-fri» – novitnia zagroza znižennia narodjývanosti. 2011. URL: <http://www.viche.info/journal/2568/>. (Data zvernennia 23.02.2019).

Николай Малюга, научный сотрудник отдела экономики и управления общим средним образованием Института педагогики НАПН Украины

CHILDFREE: НОВЫЙ СТИЛЬ ЖИЗНИ И ВЫЗОВ ДЛЯ УКРАИНСКОГО ОБЩЕСТВА

В статье раскрыто понятие «чайлдфри» как свободно избранный стиль жизни, исключающий у последователей движения наличие детей и желание стать родителями. Приведены определения понятий в отношении представителей «чайлдфри», «чайлдхейтеры» и «чайлдлесс», а также охарактеризована их жизненная позиция относительно родительства. Акцентировано внимание, что движение чайлдфри пополняется новыми последователями по всему миру, и Украина не является исключением в этом процессе. Среди украинцев количество добровольно бездетных из года в год только возрастает. Все больше украинцев, как женщин, так и мужчин, сознательно решают не быть родителями, но точные цифры привести достаточно сложно, поскольку специальные исследования именно этого феномена не найдены. Кроме того, официальные статистические данные по количеству последователей движения чайлдфри в Украине пока отсутствуют. Определена проблема семьи как источника защиты и влияния на формирование семейных ценностей украинцев и возможные последствия влияния движения чайлдфри на социально-культурную, нравственную и демографическую сферы в Украине. Освещены статистические данные о факторах уменьшения населения в Украине в современных условиях рисков и неопределенности.

Ключевые слова: чайлдфри; добровольная бездетность; нуклеарная семья; осознанное (не) родительство; бездетная семья или конкубинат; болезнь постиндустриальных стран; экономически «вынужденная бездетность».

Mykola Maliuha, Researcher at the Economics and Management of General Secondary Education Department of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine

CHILDFREE: A NEW LIFESTYLE AND CHALLENGE FOR UKRAINIAN SOCIETY

The article reveals the concept of “childfree” as a freely chosen lifestyle, which excludes among the followers of the movement the presence of children and the desire to become parents. The definitions of the concepts in relation to the representatives of “childfree”, “child haters” and “childless” are given, and their life position regarding parenthood is also described. It is emphasized that the childfree movement is replenished with new followers around the world, and Ukraine is not an exception in this process. Among Ukrainians, the number of voluntarily childless from year to year only increases. More and more Ukrainians, both women and men, deliberately decide not to become parents, but the exact data are difficult to cite because special studies of this particular phenomenon have not been found. In addition, official statistics on the number of followers of the childfree movement in Ukraine are not yet available. The problem of the family as a source of protection and influence on the formation of family values of Ukrainians and the possible consequences of the influence of the childfree movement on the socio-cultural, moral and demographic spheres in Ukraine are identified. Statistical data on the factors of Ukrainian population decline under the current conditions of risks and uncertainty in Ukraine are covered.

Keywords: *childfree; voluntary childlessness; nuclear family; conscious (non)parenting; childless family or concubinage; disease of post-industrial countries; economically “forced childlessness”.*